

Ambassadeur te Washington (Van Roijen) aan minister van Buitenlandse Zaken (Stikker), 24 jan. 1952

Voor de Minister en Secretaris-Generaal persoonlijk.

Heden vertrekt Minister-President na een verblijf van 12 dagen in de VS. Dit bezoek is naar mijn oordeel in alle opzichten zeer geslaagd. Drees zelf is tevreden over het verblijf en geboden gelegenheid met regeringspersonen, vakverenigingsleiders en anderen besprekingen te houden. Diverse redevoevingen van de Minister-President zijn goed ontvangen. Publiciteit in de Amerikaanse pers is bepaald zeer bevredigend te noemen, van verschillende Amerikaanse zijden werden wij gefeliciteerd met 'human touch' die vele dezer persberichten kenmerkte en gunstig afstak bij formele toon, die de bladen tegenover andere buitenlandse hoogwaardigheidsbekleders plegen aan te slaan (zie artikel van David Anderson in de New York Times van 15 Januari en het hoofdartikel in de Washington Post van 23 Januari). Ik acht het voorts van grote betekenis en waarde, dat de Minister-President persoonlijk tegenover Acheson, Matthews en Perkins het Nederlandse standpunt inzake EDG en onze verhouding tot Indonesië (speciaal Nieuw-Guinea) duidelijk heeft uiteengezet. Het gesprek op het State Department met Acheson en Perkins had kennelijk onder meer tot doel (hetgeen mij door Scott werd bevestigd) Drees er toe te brengen zijn invloed aan te wenden, opdat de Nederlandse delegatie ter EDG besprekingen te Parijs een meer inschikkelijke houding zou aannemen. Door de rustige positieve houding van Drees heeft Acheson hier verder niet op aangedrongen.

Tijdens het diner ter Ambassade heeft Drees aan Acheson en Matthews onomwonden gezegd, dat de Nederlandse Regering van oordeel is, dat aandringen van Amerikaanse zijde op de besprekingen over Nieuw-Guinea het effect heeft van de Indonesiërs in de kaart te spelen, aangezien dit nauwelijks overeen te brengen is met door ons nagestreefd 'cold storage'. Drees zei tevens aan Acheson (toen hij merkte dat deze eigenlijk, zonder het uitdrukkelijk te zeggen, scheen te verwachten, dat, na de komende verkiezingen in Nederland, de nieuw optredende Nederlandse Regering wel tot een compromis met de Indonesiërs zou kunnen komen), dat

1. de huidige besprekingen, voorzover zij Nieuw-Guinea betreffen, nauwelijks gerekt zullen kunnen worden tot na de verkiezingen,
2. voorzover menselijkerwijs te voorzien, ook de nieuwe regering indien deze al een zodanige zienswijze zou zijn toegedaan, niet de vereiste meerderheid in het Nederlandse Parlement voor een compromis in deze kwestie zou kunnen verkrijgen.

Drees had zelf niet de indruk, dat van de zijde van de Amerikaanse Regering gevolg was gegeven aan de door Australië geïnspireerde suggestie van Eden aan Acheson om bij de Indonesische Regering een stap te ondernemen tot doel hebbende de Nieuw-Guineakwestie weer op ijs te stellen. 'How are you to make them pipe down if they do not want to do so?' was een van de opmerkingen van Acheson tegenover Drees geweest.

Naar mijn mening is het bijzonder nuttig geweest, dat Drees zelf Acheson er op heeft kunnen wijzen dat van verder voortgezette besprekingen geen toegeven onzerzijds kan worden verwacht en dat deze voortzetting in plaats van tot verbetering van de stemming over en weer, er juist toe leiden kan, dat de Nieuw-Guinea-affaire op de spits wordt gedreven.